

Online en offline benadering voor 'fast money':

Een pilotstudie onder schoolgaande jongeren

Dr. Inge Wissink (Universitair hoofddocent Orthopedagogiek)

Nina van den Hout MSc (Orthopedagoog)

Fleur Hoondert MSc (Orthopedagoog)

In nauwe samenwerking met:

RIEC-MN (Dian Schuurkamp, Henk Goldsteen,
Jelle van Middelaar)

Bureau RVS (Tineke Hendrikse, Nina van Liere)

Alle scholen, opleidingen en de jongeren die
hebben meegewerkt

Veiligheidscoalitie
Midden-Nederland

Bureau
Regionale
Veiligheidsstrategie
Samen effectief voor een veilig
Midden-Nederland

Achtergrond / introductie

Tubantia

Middelbare scholieren in Twente geronseld als drugskoerier

Door Tubantia/Maarten Schoon

30 dec 2024 om 11:11

Vier verdachten uit Nijverdal en Enter stonden niet alleen aan de top van een lokaal drugsnetwerk, zij ronselden ook kwetsbare jongeren. Minderjarige koeriers brachten verdovende middelen naar klanten in de buurt. Omwonenden waren bang. Dat blijkt uit onderzoek van de politie,

NOS Nieuws • Woensdag 26 maart, 16:00

'Jongeren die door criminelen geronseld zijn beter beschermen'

3 op de 10 jongeren staan open voor klusjes voor criminelen: 'Als bedrag hoog genoeg is, zou ik het overwegen'

Opiniepanel 22 apr 2025, 06:00 @ Jeroen Kester @ Daphne Cornelisse

Delen

Een grote groep jongeren (29 procent) zou, voor het juiste bedrag, openstaan voor ronselpogingen van criminelen. Ongeveer 1 op de 6 jongeren is al eens benaderd voor illegale klusjes. En het antwoord op zo'n verzoek is niet altijd 'nee'.

Dat blijkt uit onderzoek van 3Vraagt, uitgevoerd onder 1.904 jongeren tussen de 16 en 34 jaar. Van het uitlenen van een pinpas tot het vervoeren van drugs en in sommige gevallen heftigere klussen als het plaatsen van explosieven: voor het juiste bedrag, variërend van 500 tot 10.000 euro, zouden jongeren dat overwegen. Jonge mannen staan er vaker voor open dan vrouwen.

Drugs en geld vervoeren

Foto ter illustratie: twee jongeren dealen drugs. Handel in verboden middelen is één van de klussen waarvoor criminelen leerlingen op middelbare scholen en vervolgoopleidingen blijken te ronselen. © ANP

Criminele ronselaars slaan hun slag op scholen: een op de zeven jongeren benaderd voor verboden klussen

Middelbare scholieren en studenten worden vaker geronseld voor criminele klussen dan voorheen. Een op de zeven jongeren geeft aan recent benaderd te zijn voor een verboden karwei. Dat is fors meer dan in 2019 toen dat nog 1 op de 17 was, zo blijkt uit cijfers die onderzoeker Petra van den Berg van de stichting Halt heeft gedeeld met deze site.

Hoe worden jongeren geronseld voor zware criminaliteit? | Bar Laat

10-05-2025 • leestijd 1 minuten • 624 keer bekeken • bewaren

Utrechtse politiek wil actie tegen pesters en ronselaars om sociale veiligheid op school te verbeteren, maar hoe?

Vuige roddels, digitale vleeskeuring en ontluikende criminaliteit. Na een reeks onrustbarende incidenten ligt de sociale veiligheid op middelbare scholen onder een vergrootglas. De Utrechtse politiek wil onderwijsinstellingen helpen om te voorkomen dat jongeren op het foute pad belanden. Maar hoe bescherm je de jeugd tegen een onzichtbare vijand?

Jeffrey Stevens 06-03-25, 21:12 Laatste update: 07-03-25, 00:04

Achtergrond / introductie

- Geen cijfers over hoeveel online benadering voorkomt, en zeker niet direct vergeleken met offline benadering (binnen 1 studie)
- Meer informatie nodig over de gebruikte kanalen per benaderingsvorm
- Geen kennis over of vooral bepaalde jongeren benaderd worden
- Met andere woorden: zijn er bepaalde risicojongeren die specifiek 'getarget' worden of wordt er een breed net uitgeworpen?

Methode & steekproef

Onderzoek naar offline en online benadering - Qualtrics vragenlijst

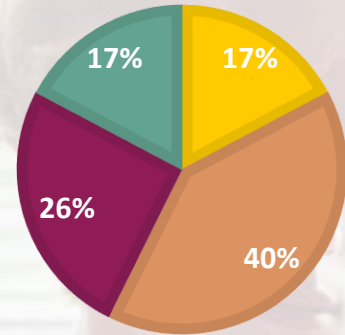
236 schoolgaande jeugdigen (15 t/m 33 jaar) akkoord met deelname (40% 16/17; 53% havo; 56% provincie Utrecht; 63% twee ouder-gezin)

Onderscheid: offline persoonlijke benadering, online persoonlijke benadering, online advertenties

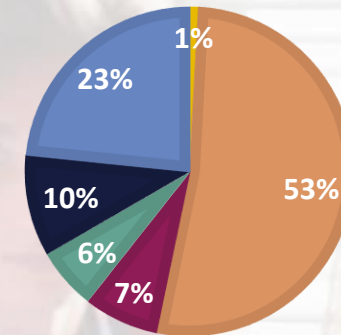
LEEFTIJD

■ 15 ■ 16/17 ■ 18 t/m 22 ■ 23+

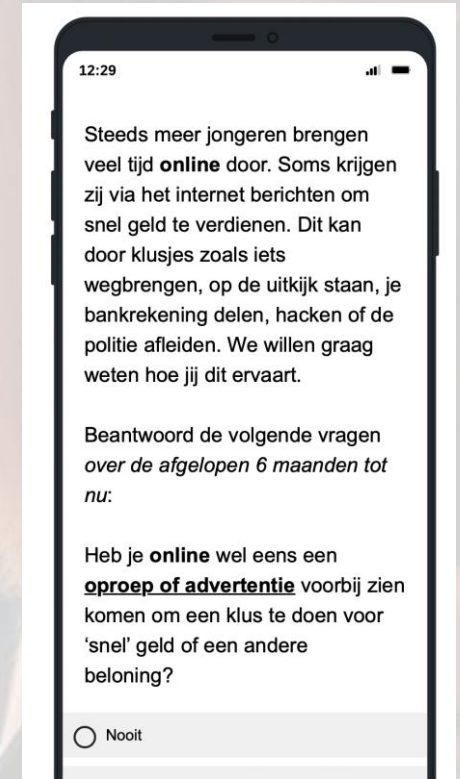
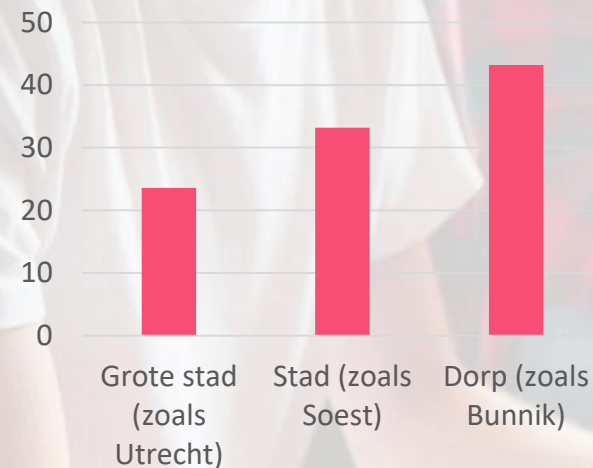

OPLEIDINGSTYPE

■ Praktijkonderwijs-VMBO
■ Havo
■ Vwo/atheneum/gym
■ MBO
■ HBO
■ WO

WAAR WOON JE?

Hoeveel procent van de jongeren wordt benaderd?

Voor wat, door wie en waar?

Offline persoonlijke benadering

VOOR WAT?

- Iets vervoeren of wegbrengen (drugs, wapens of iets waarvan je niet weet wat erin zit) (4)
- Drugs bewaren (drugs in je huis hebben, drugs bij je dragen, wietplantjes in je huis hebben voor iemand anders; Geld pinnen voor iemand anders (2)
- Cybercrime (1)
- Werd niet gezegd (6)
- Anders (8)

door:

- Onbekende (9)
- Iemand uit de buurt (5)
- Familie (4)
- Vrienden (3)
- Wil ik niet zeggen (2)

WAAR?

- In de buurt (8)
- Op school (7)
- Bij een winkelcentrum; Op een parkeerplaats/garage (3)
- In een park/bos; Speeltuín/skatepark/ hangplek; Thuis (2)
- Bij de sportschool; In de club/bar/kroeg; Bij vrienden thuis (1)
- Anders (bij neef, op straat, studentenvereniging; 3)

10%

van de jongeren is wel eens of vaker offline persoonlijk benaderd

(18 = enkele keer; 1 = maandelijks; 1 = dagelijks)

Online persoonlijke benadering

WAT?

- Iets vervoeren of wegbrengen; Geld pinnen voor iemand anders (5)
- Geld over laten schrijven via jouw bankrekening, bankrekening delen; Whatsappfraude of tikkiefraude; Naaktfoto's of video's doorsturen (4)
- Drugs bewaren; Voorbereidende taken; Ernstig geweld gebruiken; Mensen rondrijden; Online bedreigingen uiten, chantage of afpersing; Taken uitvoeren in games of hoge scores halen in ruil voor in-game beloningen (2)
- Pinpas uitlenen; Je voordoen als iemand anders; Mensen oplichten via het internet; Hacken, DDoS-aanvallen of ransomware (1)
- Werd niet gezegd (7)
- Anders (8)

door:

- Onbekende (27)
- Iemand uit de buurt (6)
- Vrienden (5)
- Anders (online vriend, kennis) (3)
- Familie; Partner; Wil ik niet zeggen (1)

WAAR?

- Instagram (15)
- Snapchat (13)
- Whatsapp (12)
- TikTok (8)
- Telegram (5)
- Discord; Email (2)
- Facebook; YouTube; In een game; sms (1)

21%

van de jongeren is wel eens of vaker online persoonlijk benaderd

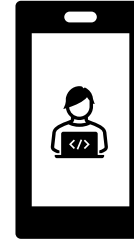
(33 = enkele keer; 6 = maandelijks; 2 = wekelijks)

WAT?

- Iets vervoeren of wegbrengen; Taken uitvoeren in games of hoge scores halen in ruil voor in-game beloningen (13)
- Geld over laten schrijven via jouw bankrekening, bankrekening delen (11)
- Mensen oplichten via het internet (10)
- Pinpas uitlenen; Whatsappfraude of tikkiefraude (7)
- Geld pinnen voor iemand anders; Naaktfoto's of video's doorsturen (zonder toestemming) (6)
- Drugs bewaren; Mensen rondrijden (5)
- Hacken, DDoS-aanvallen of ransomware (4)
- Op de uitkijk staan; Bewaren van illegale spullen (3)
- Je voordoen als iemand anders (2)
- Ernstig geweld gebruiken; Voorbereidende taken; Afleiden bij bv zakkenrollen; Online bedreigingen uiten, chantage of afpersing; Andere cybercrime (1)
- Werd niet gezegd (34)
- Anders (25)

Online oproep/ advertentie

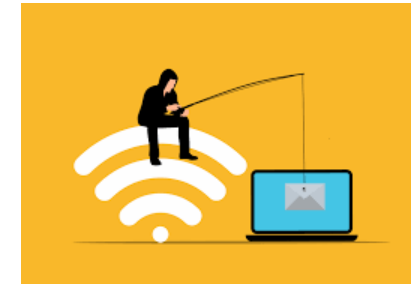
WAAR?

- TikTok; Instagram (41)
- Snapchat (36)
- YouTube (18)
- Telegram; Whatsapp (13)
- Facebook (10)
- Email (8)
- Discord; Anders (o.a. Reddit,) (6)
- X (Twitter) (5)
- In een game (4)
- Twitch (3)

54%

van de jongeren is wel eens of vaker online benaderd
via een oproep of advertentie

(62 = enkele keer; 25 = maandelijks; 24 = wekelijks; 8 = dagelijks)

Universiteit
Utrecht

*Zijn sommige
jongeren
kwetsbaarder om
benaderd te worden?*

Model

- Geslacht
- Leeftijd
- Opleidingsniveau
- Etnische achtergrond
- Gezinsstructuur
- Grote stad/stad/dorp

Achtergrond
variabelen

Zelfwaardering

- Structurele vrijetijdsbesteding
- Uren online
- YouTube kijken, gamen, etc.

Vrijetijds-
besteding

- Aantal echt goede vrienden
- Online vrienden
- Meeste contact online/offline

Vrienden

Relatie met
ouders

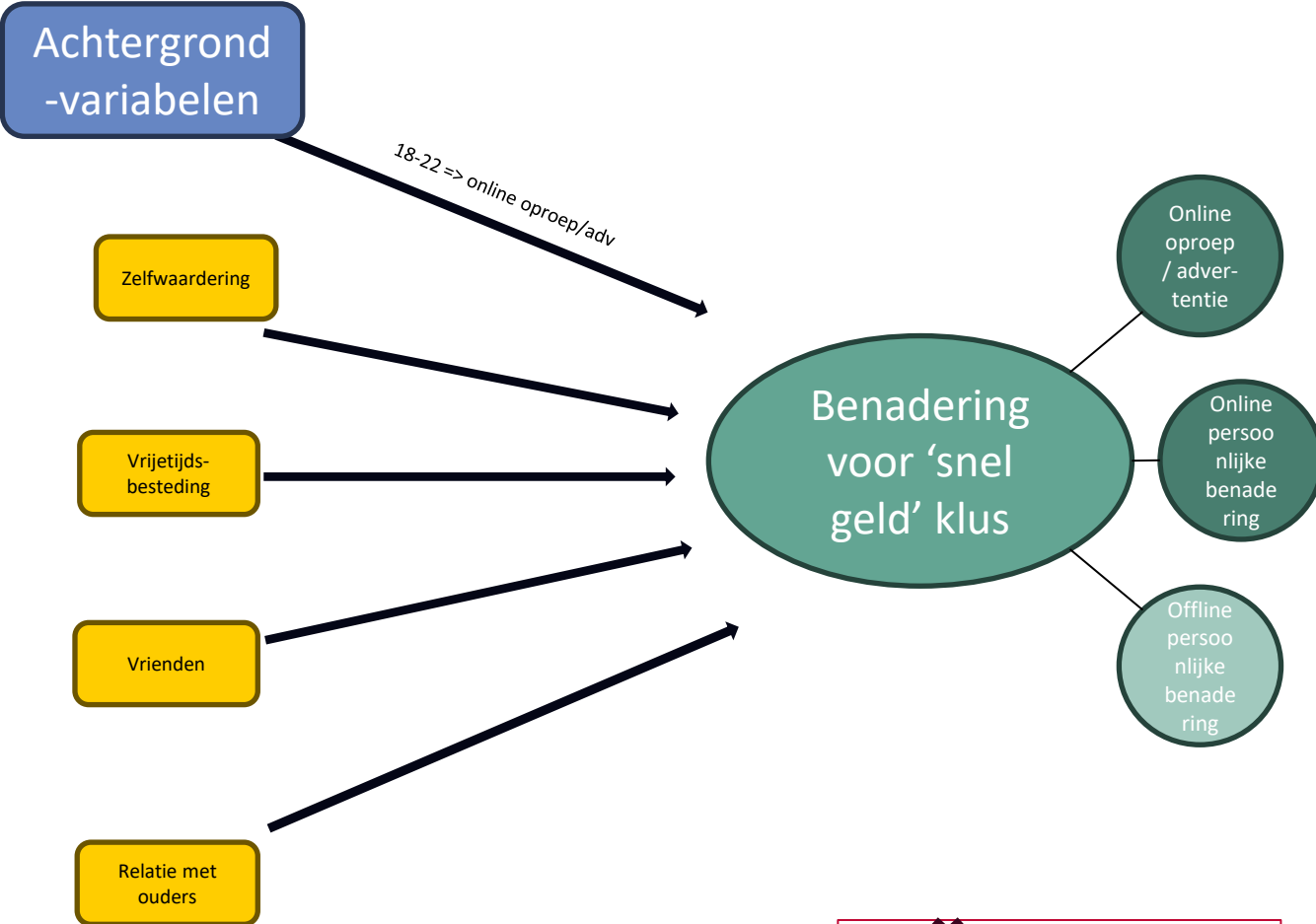
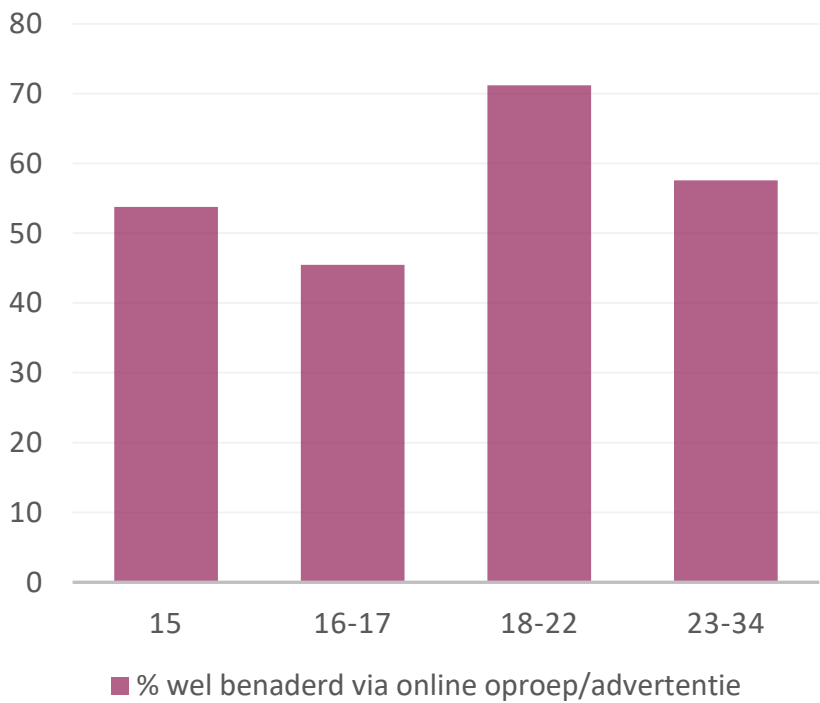

Het model toont de factoren die zijn gemeten. We hebben onderzocht welke **verklarende factoren** (links in het model) samenhangen met het **wel of niet benaderd worden voor een 'snel geld' klus** (rechts in het model).

Resultaten

Longeren van 18-22 jaar hebben een hoger risico om via een online oproep/advertentie benaderd te worden

% wel benaderd via online oproep/advertentie

- Geslacht
- Leeftijd
- Opleidingsniveau
- Etnische achtergrond
- Gezinsstructuur
- Grote stad/stad/land

(de andere achtergrondvariabelen hangen niet samen met dit risico)

Onderstaande activiteiten gaan samen met een lager risico om benaderd te worden:

Resultaten

Tijd doorbrengen met familie

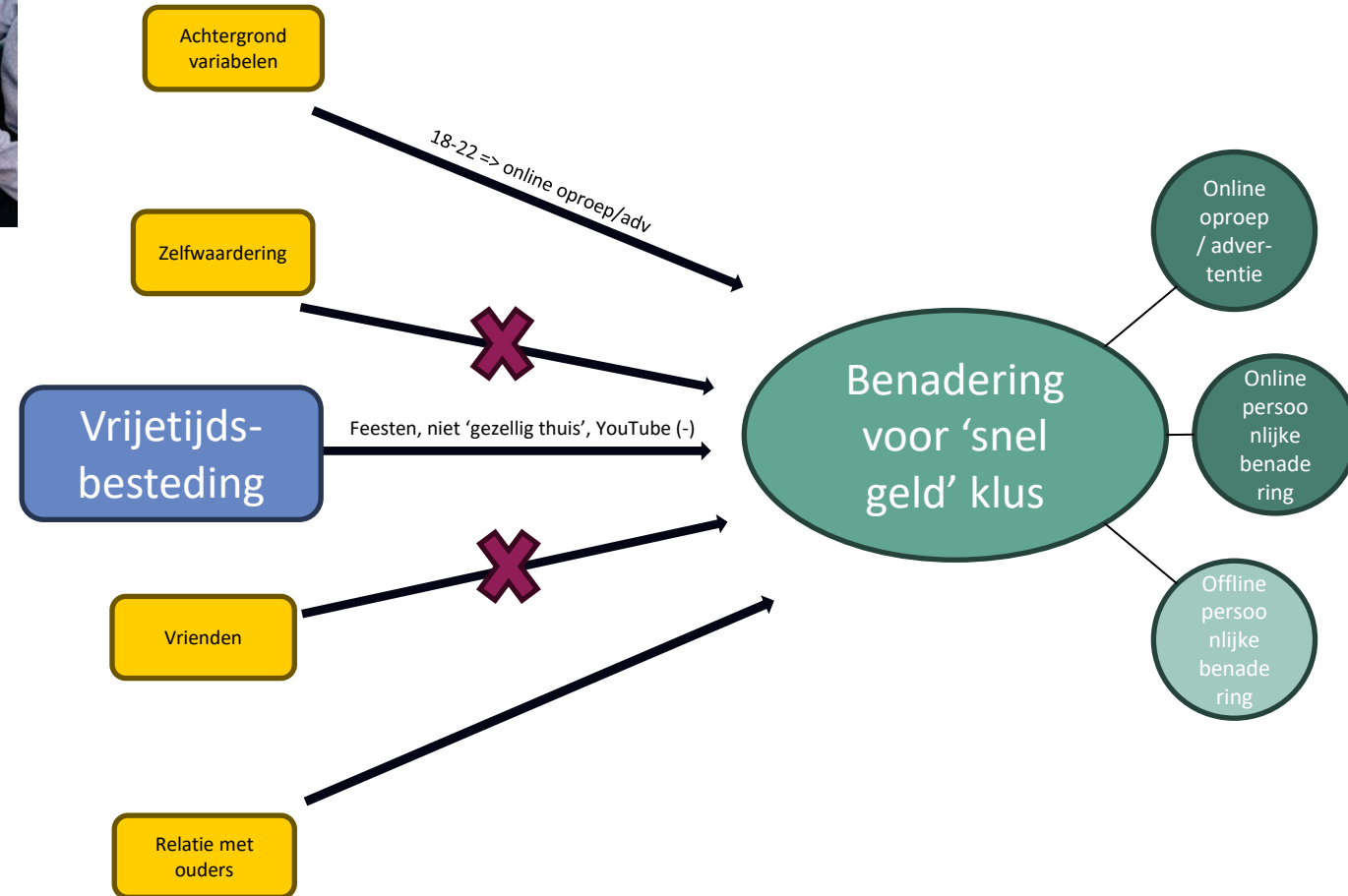
(Bord)spellen spelen

Films of series kijken

YouTube videos kijken

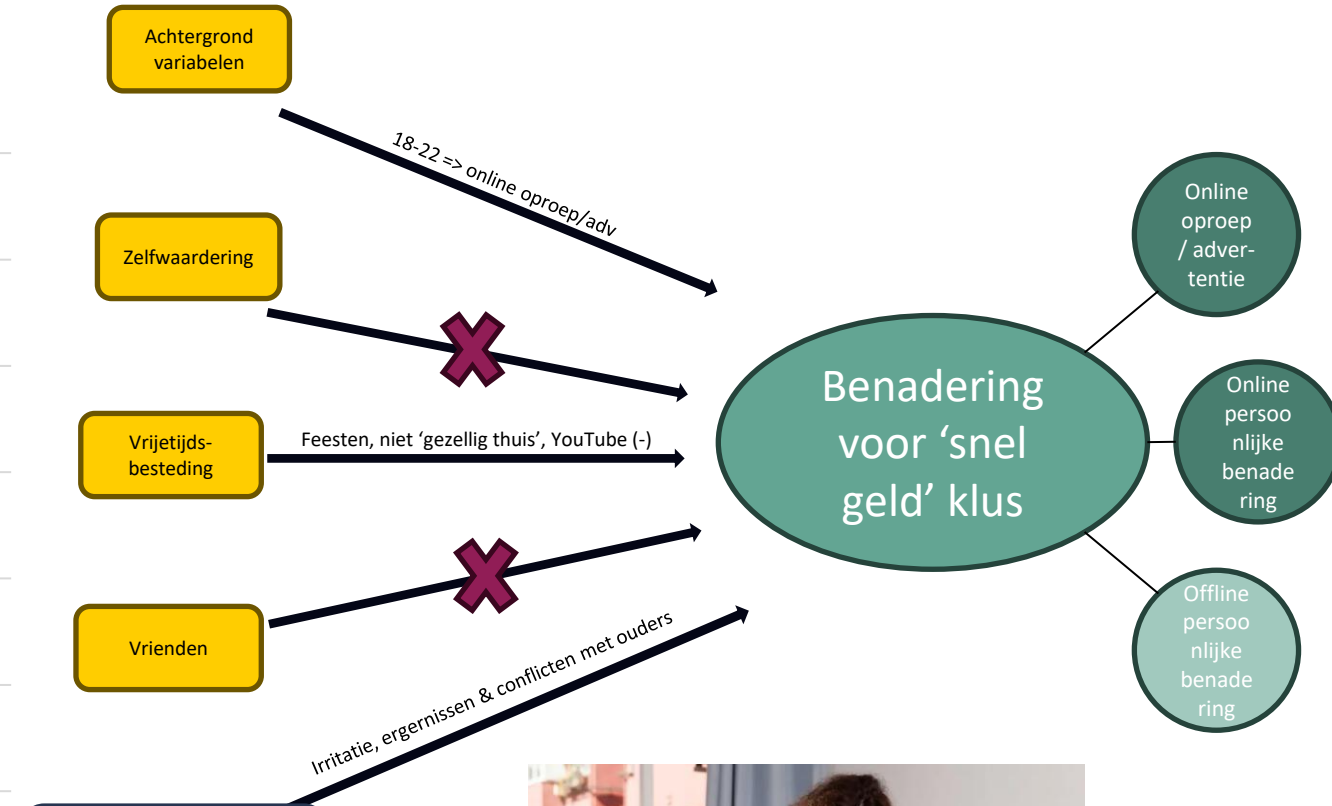
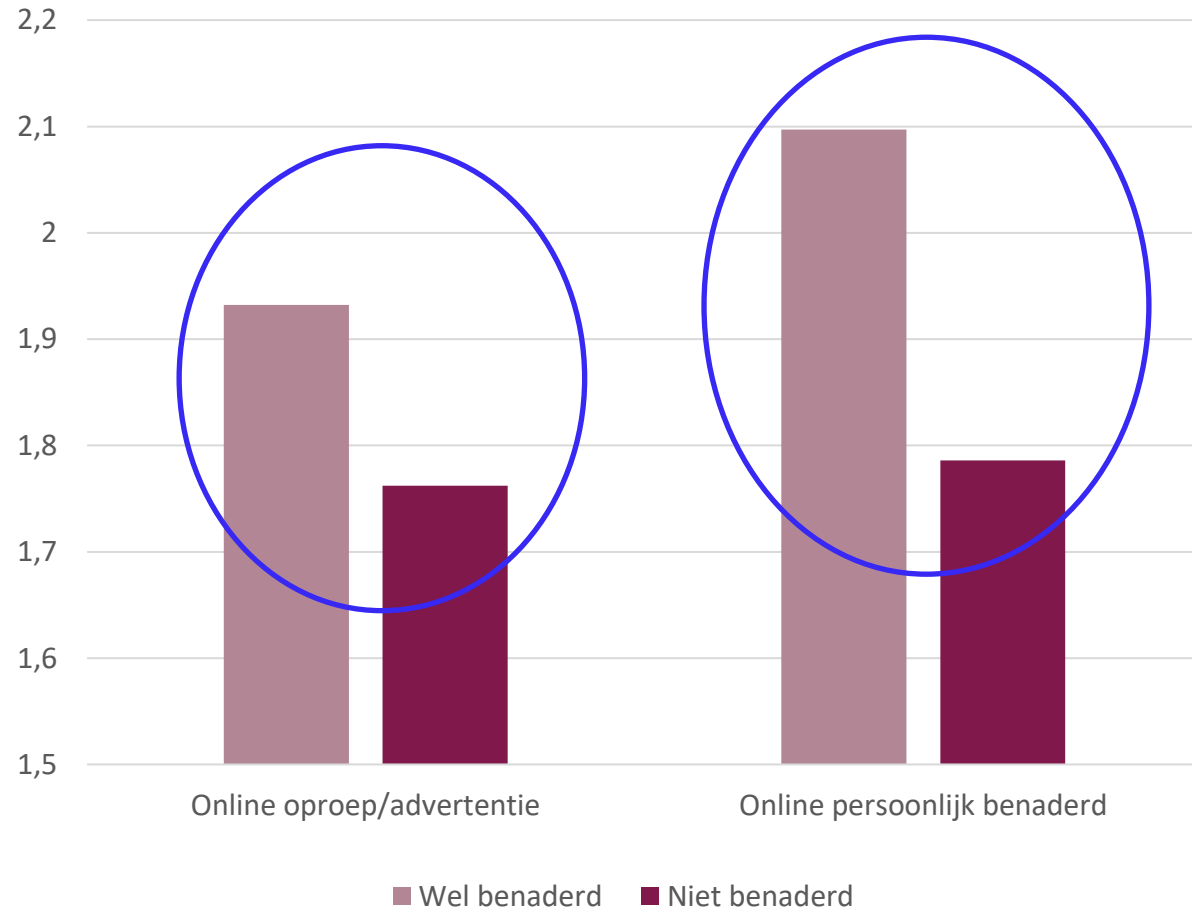

Jongeren die veel feesten in hun vrije tijd hebben juist een hoger risico om benaderd te worden voor fast money klussen =====>

Ook de relatie met ouders bleek een rol te spelen: jongeren die benaderd waren hebben een significant slechtere relatie met hun ouders dan de overige jongeren

Resultaten

Negatieve kwaliteit van de relatie met ouders bij jongeren die wel en niet online benaderd zijn

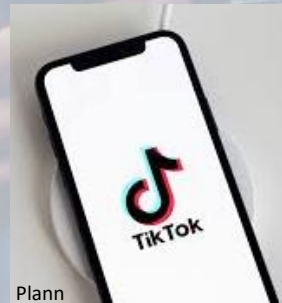
Beperkingen

- Benadering zegt nog niets over of jongeren er ook op in gaan (kan wel de norm beïnvloeden).
- Bij een kleinere steekproef is er een risico dat je geen significante verbanden vindt, terwijl die er in werkelijkheid wel zijn => onderzoek nog uitbreiden.
- Vervolg (longitudinaal) onderzoek: nog specifiekier kijken naar welke klussen precies worden aangeboden; juist ook thuiszitters/andere kwetsbare groepen jongeren includeren; en de steekproef uitbreiden naar jongeren van jonger dan 15 jaar.

Conclusies

- Een deel van de 236 schoolgaande jongeren wordt benaderd voor 'snel geld' klussen.
- **Online** worden **twee keer zo veel** jongeren persoonlijk benaderd als offline (21% versus 10%).
- De meeste schoolgaande jongeren worden benaderd via online oproepen of advertenties (54%).
- **Offline** worden schoolgaande jongeren vooral **persoonlijk** benaderd (10%) in de buurt, op school, bij een winkelcentrum, in een park/bos/speeltuin/skatepark/hangplek of thuis door een **onbekende**, maar soms ook iemand uit de buurt, familie of een vriend. De meeste van deze jongeren worden benaderd om iets te **vervoeren** of weg te brengen (drugs, wapens of iets waarvan ze niet weten wat erin zit) (of dit is nog onduidelijk).
- **Online** worden schoolgaande jongeren vooral **persoonlijk** benaderd (21%) via Instagram, Snapchat, Whatsapp of TikTok of Telegram door een onbekende, maar soms ook door iemand uit de buurt, (online) vrienden of kennissen. De meeste van deze jongeren worden benaderd om iets te **vervoeren** of weg te brengen, **geld** te pinnen voor iemand anders, geld over te laten schrijven via de bankrekening, bankrekening delen; Whatsapp**fraude** of Tikkiefraude en om **naaktfoto's of video's** door te sturen (zonder toestemming) (of dit is nog onduidelijk).

Conclusies

- **Online** (54%) worden schoolgaande jongeren vooral benaderd via **oproepen of advertenties** op TikTok, Instagram, Snapchat, YouTube, Telegram en Whatsapp. De meeste van deze jongeren worden benaderd om iets te **vervoeren** of weg te brengen, **geld** over te laten schrijven via de bankrekening, bankrekening delen, mensen op te lichten via internet, pinpas uit te lenen, Whatsapp**fraude** of Tikkiefraude, geld te pinnen voor iemand anders en om **naaktfoto's of video's** door te sturen (zonder toestemming) (of dit is nog onduidelijk).
- Online lijken er wat meer klussen rondom geld, fraude en naaktbeelden aangeboden te worden. Daarnaast zijn er vooral overeenkomsten.

Extra kwetsbaar voor online benadering (schoolgaande jongeren) zijn:

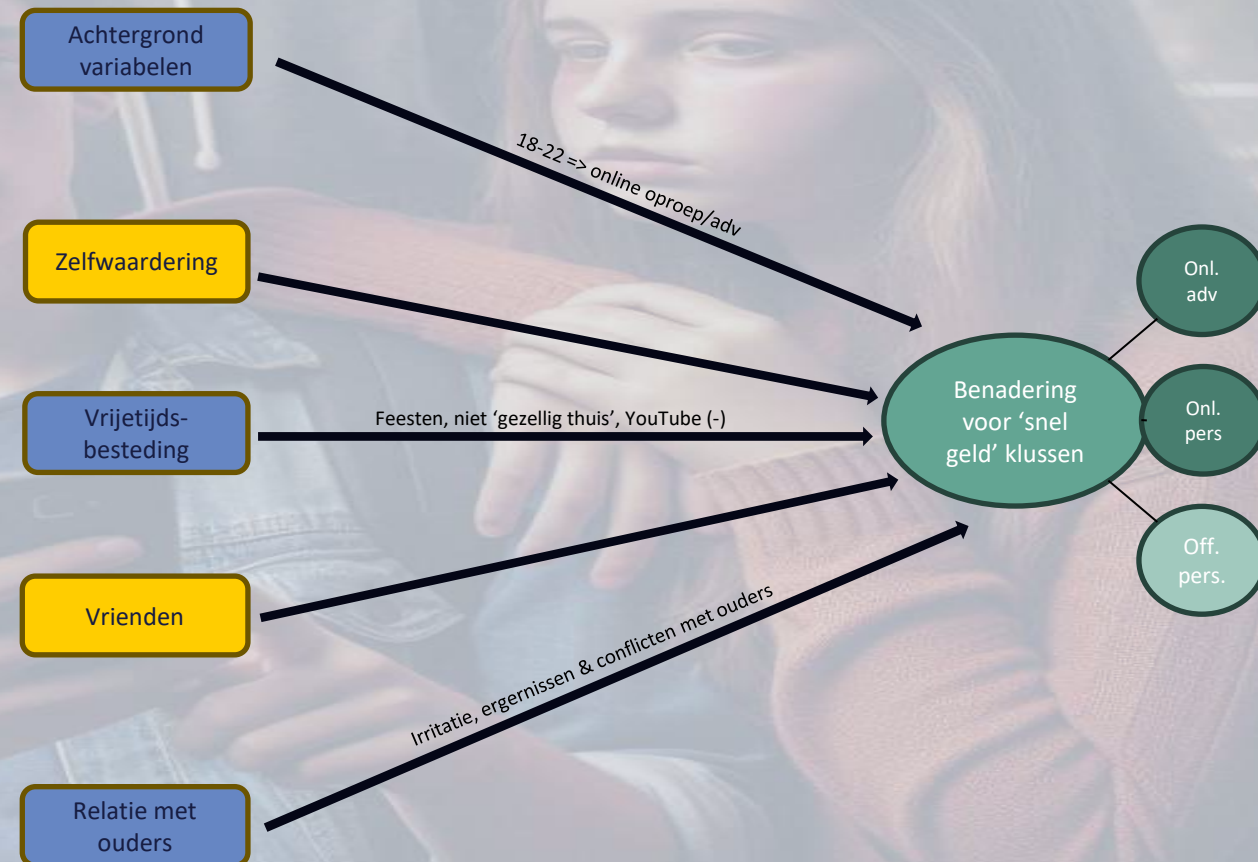
- Jongeren tussen de 18 en 22 jaar
- Jongeren die veel feesten
- Jongeren met een slechte relatie met de ouders

❖ *Discussiepunt: Het is mogelijk dat deze jongeren door hun online gedrag in negatieve algoritmen terecht komen met daarin ook de oproepen/advertenties/ persoonlijke benaderingen voor snel geld. Interessante vervolgvraag is: gaat het om selectie (jongeren zoeken deze content zelf op) of beïnvloeding (de content zoekt hen op)?*

Jongeren die meer tijd doorbrengen met familie, films of series kijken, YouTube videos kijken (misschien voor de opleiding) en (bord)spellen spelen zijn juist minder kwetsbaar.

AANBEVELINGEN:

- Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid van jongeren (op scholen)
- Ouders: blijf investeren in de relatie met je jongere
- Platformen kunnen meer verantwoordelijkheid nemen

*Met speciale dank aan alle partners, studenten,
scholen/opleidingen en vooral de jongeren die aan dit
onderzoek hebben deelgenomen.*

**Universiteit
Utrecht**

*Sharing science,
shaping tomorrow*

Meer weten of willen jullie iets laten onderzoeken?

Zie profielpagina: <https://www.uu.nl/medewerkers/IBWissink>

Mail naar: I.B.Wissink@UU.nl

LinkedIn: www.linkedin.com/in/inge-wissink-258a5410